

K ROZHODOVANIU VŠEOBECNÝCH SÚDOV V SPOROCH O OCHRANU OSOBNOSTI VYVOLANÝCH ZVEREJNENÍM ČLÁNKU VYDAVATEĽOM PRINTOVÉHO MÉDIA AKO NOSITEĽA ZÁKLADNÉHO PRÁVA GARANTOVANÉHO ČL. 26 ODS. 1 A 2 ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Všeobecné sudy rozhodujúce v sporoch o ochranu osobnosti musia zohľadniť organickú väzbu medzi titulkom a nadpisom medializovaného článku a jeho vecným obsahom. Bez dostatočného zohľadnenia tejto väzby spravidla nemožno hodnoverne dospieť k záveru, že v ňom obsiahnuté tvrdenie je pravdivé alebo, naopak, nepravdivé. Ochranu základného práva navrhovateľa na zachovanie jeho osobnej cti a dobrej povesti garantovaného čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky možno v zásade dosiahnuť aj inými, šetrnejšími prostriedkami, ako sú napr. oprava uverejnených informácií, uverejnenie ospravedlnenia dotknutej osobe vydavateľom printového média, no vylúčená nie je ani dobrovoľná finančná kompenzácia či iné formy nápravy. Ak dotknutá osoba nepovažuje opravu vykonanú vydavateľom printového média za dostatočnú alebo úplnú, mala by túto skutočnosť jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom zahrnúť do petitu návrhu na ochranu osobnosti podaného všeobecnému súdu, ktorý následne pri rozhodovaní v merite veci posúdi právne účinky opravy v spojení s informáciami zverejnenými pred jej vykonaním. V opačnom prípade skutkovým tvrdeniam dotknutej osoby, domáhajúcej sa ochrany svojich základných práv a slobôd, nemožno pripísať požadovaný právny účinok.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 104/2017 z 19. apríla 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti PEREX, a. s., Trnavská cesta 39/A, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou LEGAL PROFESSIONALS, s. r. o., Sartorisova 12, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Ogurčák, pre namietané porušenie jej základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 282/2015-473 z 15. decembra 2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti PEREX, a. s., na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo

na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 282/2015-473 z 15. decembra 2015 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 282/2015-473 z 15. decembra 2015 v časti, ktorou bol potvrdený prvý výrok rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4 C 203/2011-397 z 26. februára 2015 týkajúci sa povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vráca tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia obchodnej spoločnosti PEREX, a. s., v sume 363,97 € (slovom tristošesťdesiattri eur a deväťdesiatšedem centov) na účet obchodnej spoločnosti LEGAL PROFESSIONALS, s. r. o., Sartorisova 12, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Návrhu obchodnej spoločnosti PEREX, a. s., na priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 104/2017-21 zo 14. februára 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti PEREX, a. s., Trnavská cesta 39/A, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 282/2015-473 z 15. decembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v konaní o ochranu osobnosti začatom na základe návrhu JUDr. M. R. (ďalej len „navrhovateľ“) doručeného Okresnému súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) 8. novembra 2011, ktorým sa proti sťažovateľke (vystupujúcej v procesnom postavení odporcu) ako vydavateľke denníka Pravda domáhal uverejnenia ospravedlnenia v denníku Pravda a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 € v súvislosti s článkom „*Stopy prenájmu vedú na Cyprus*“ uverejneným v tomto denníku 13. apríla 2011 (ďalej aj „prvý článok“) a s článkom „*Cyperská spleť firiem*“ vrátane infografiky uverejneným v tomto denníku 15. apríla 2011 (ďalej aj „druhý článok“), pretože o ňom mala uviesť nepravdivé tvrdenia, ktorými ho „*spojila s právnickými a fyzickými osobami, ktoré boli dlhodobo kritizované médiami v súvislosti s prenájomom priestorov spoločnosťou Nitra Invest s. r. o., Daňovému úradu Košice*“, ako aj „*s politikou SDKÚ, hoci je apolitický*“, čo „*veľkou intenzitou zasiahlo do jeho bezúhonnosti ako advokáta, občana, do jeho rodinných, súkromných, pracovných vzťahov, poškodilo jeho dobré meno advokáta, občana, česť, skomplikovalo mu život*“.

3. Okresný súd (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 4 C 203/2011-397 z 26. februára 2015 rozhodol:

«I. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 16 000 € v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Návrh na zaplatenie sumy 34 000 € a na uverejnenie ospravedlnenia zamietla.

III. Návrh na odstránenie článku s názvom „Stopy prenájmu vedú na Cyprus“ zo dňa 13. 4. 2011 a článku s názvom „Cyperská spleť firiem“ zo dňa 15. 4. 2011 z archívu článkov odporcu na internetovej stránke www.pravda.sk zamietla.

IV. Návrh na uverejnenie ospravedlnenia:... zamietla.

V. Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania v celom rozsahu vo výške 9 768,66 € v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.»

4. Proti druhému a štvrtému výroku rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ a proti prvému a piatemu výroku rozsudku okresného súdu podala odvolanie sťažovateľka. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom 1. rozsudok okresného súdu v časti výroku napadnutého odvolaním ako vecne správny potvrdil, 2. rozsudok okresného súdu v časti výroku nenapadnutého odvolaním ponechal nedotknutý a 3. rozsudok okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (tretí výrok). V odôvodnení napadnutého rozsudku pritom uviedol:

«Pokiaľ ide o odvolanie odporcu proti výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, tak odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie odporcu v časti týkajúcej sa právneho posúdenia nároku navrhovateľa v zmysle zák. č. 215/2006. Z. z. je dôvodné, pretože uvedený zákon nie je možné aplikovať v predmetnom konaní. Taktiež je odvolanie odporcu dôvodné, pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa týkajúce sa náhrady trov konania. Ostatné časti odvolania odporcu odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

S rozhodnutím prvostupňového súdu, právnym posúdením, ako aj zdôvodnením rozsudku sa odvolací súd plne stotožnil a v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. na tento poukazuje. Odvolatelia k veci samotnej neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa prvostupňový súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery...

Pri skúmaní, či obsah článku bol spôsobilý narušiť a ohroziť osobnostné právo navrhovateľa, sa súd prvého stupňa správne zaoberal aplikáciou ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré vyložil s prihliadnutím na znenie Ústavy SR...

Prvostupňový súd vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom smere tak, ako bolo vyššie uvedené...

Prvostupňový súd správne vyvodil záver, keď určil, že v predmetnom konaní prichádza do úvahy finančná satisfakcia a určil ju vo výške 16.000,- €.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že prvostupňový súd návrh na morálnu satisfakciu zamietol, tak odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 1. 2003 č. k. 28 Cdo/241/2002-403, Nález Ústavného súdu ČR, v zmysle ktorého „pokiaľ forma morálnej satisfakcie (ospravedlňujúci list) už nemôže byť totožná prípadne zrovnateľná s formou, v akej k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo (článok v periodiku), prípadne miňa s ohľadom na veľký časový odstup daný spôsob satisfakcie účinkom, tak je spravidla treba vzniknutú nerovnováhu kompenzovať finančným zadosťučinením...“

Vzhľadom na vyššie uvedené závery odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu v časti výroku napadnutého odvolaním v merite veci potvrdil ako vecne správny.»

5. S uvedenými závermi krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí, napadnutý rozsudok v merite veci považuje za zjavne neodôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny, a s poukazom

na to, že „*prinášanie nových informácií a poznatkov súvisiacich s kauzami celospoločenského významu je úlohu médií v demokratickej spoločnosti*“, krajskému súdu v sťažnosti vytyka, že „*sa vôbec nezaoberal posúdením proporcionality proti sebe stojacich práv účastníkov, neskúmal, či zásah do slobody prejavu sťažovateľa uložením povinnosti ospravedlniť sa žalobcovi je v demokratickej spoločnosti nevyhnutný*“, čo zakladá porušenie jej práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií. Podľa názoru sťažovateľky všeobecné súdy v danom prípade neurobili nič iné, len to, že ju sankcionovali za to, že verejnosti sprostredkovala informácie poskytnuté štátnymi orgánmi z verejne prístupných databáz „*(doklady z obchodného registra – zbierky listín, týkajúcich sa žalobcu a jeho vzťahu k spoločnosti TPE Holding a WBA Properties)*“, hoci „*bolo principiálne potrebné ustáliť, ktoré z informácií uverejnených v denníku Pravda sa týkali žalobcu, ktoré z týchto informácií boli nepravdivé, posúdiť, či nepravdivé uverejnené informácie boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu a až následne pristúpiť k rozhodnutiu o forme poskytnutia ochrany a satisfakcie pre žalobcu*“. Nevysporiadaním sa s uvedenými právne relevantnými skutočnosťami, ktoré sťažovateľka uplatnila aj v rámci podaného odvolania, ako aj s tým, „*ktoré z uverejnených údajov považuje za fakty a ktoré za hodnotiace úsudky, pretože takéto rozlíšenie je z hľadiska hodnotenia ich pravdivosti a i z hľadiska dôkaznej povinnosti v konaní rozhodujúce*“, došlo zo strany krajského súdu aj k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. Vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu, ktorý krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil, sťažovateľka osobitne namieta, že z neho „*nie je zrejmé, na základe čoho považoval priznanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú žalobcom utrpenej ujmy na jeho osobnostných právach, z akých kritérií výšku náhrady nemajetkovej ujmy vyvodil, na základe ktorých zistených skutočností je suma 16.000,- € primeraná. Navyše sa krajský súd pri rozhodovaní o práve na náhradu nemajetkovej ujmy neriadil ustanoveniami § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, pričom žiadnym spôsobom neboli preukázané následky, ktoré by odôvodňovali aplikáciu práva na náhradu nemajetkovej ujmy ako práva, ktoré má subsidiárnu funkciu vo vzťahu k právu na primerané zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to najmä v kontexte zamietnutia všetkých ostávajúcich žalobných nárokov navrhovateľa (ospravedlnenie, uloženie povinnosti stiahnuť článok z webovej stránky atď.)*“.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 96/2017 z 15. marca 2017 vyjadrila predsedníčka krajského súdu, v ktorom uviedla, že jej „*neprináleží posudzovať vecnú správnosť jednotlivých rozhodnutí tunajšieho súdu, vrátane posúdenia náležitostí ich odôvodnenia*“, za vyjadrenie krajského súdu však možno považovať pripojené vyjadrenie sudkyne spravodajkyne zo 14. marca 2017, ktorá s poukazom na priebeh odvolacieho konania, postup krajského súdu „*v zmysle ust. § 156 ods. 3 v spojení s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. v znení platnom ku dňu vyhlásenia rozhodnutia*“ a odôvodnenie napadnutého rozsudku zastáva názor, že k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa v danom prípade nedošlo.

7. Na vyjadrenie predsedníčky krajského súdu reagovala sťažovateľka listom doručeným ústavnému súdu 12. apríla 2017, v ktorom uviedla, že na obsahu podanej sťažnosti, ako aj na jej dôvodoch v celom rozsahu trvá.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Predmetom ústavného prieskumu je námietka porušenia základných práv sťažovateľky zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v časti, ktorou bol potvrdený prvý výrok rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 203/2011-397 z 26. februára 2015 týkajúci sa povinnosti sťažovateľky zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku; túto podľa vyznačenej doložky nadobudol 22. februára 2016.

10. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

11. Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoleníacemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a neustrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

15. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

16. V nadväznosti na uvedené ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

17. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

18. Do obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bude posúdiť, či v spore o ochranu osobnosti krajský súd napadnutým rozsudkom ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o odvolaní sťažovateľky ako vydavateľky denníka Pravda, ktorej slobodu prejavu a právo vyhľadávať a rozširovať informácie garantuje nielen čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ale aj čl. 10 ods. 1 dohovoru, proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým jej v súvislosti s uverejnením inkriminovaných článkov 13. apríla 2011 a 15. apríla 2011 uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za neprípustný a závažný (podstatný) zásah do jeho osobnostných práv garantovaných mu čl. 19 ústavy, v zmysle ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena; každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života; každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

20. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu pritom vyplýva, že podstatou rozhodovania o väčšine obdobných právnych sporov je hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti na jednej strane a slobodou prejavu a základným právom na informácie na strane druhej. V tejto

súvislosti ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96).

21. Aj podľa judikatúry ESLP, ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, § 49).

22. Sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové sudy. K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci vrátane rozhodovacej činnosti súdov a taktiež činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Tieto činnosti môžu byť verejne posudzované, pričom pri ich kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú (II. ÚS 152/08).

23. V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limity vyjadrené čl. 26 ods. 4 ústavy explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávneným zásahom zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Takýmto zásahom môže byť aj zverejnenie nepravdivých a poškodzujúcich údajov o určitej osobe. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť, a hodnotovými súdmi. Avšak ani existencia zásahu do osobnostných práv nemusí nevyhnutne viesť k záveru o neoprávnenosti takého zásahu, ak bol dôsledkom uplatňovania iného základného práva, pričom vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci tento zásah nepresiahol hranice primeranosti (III. ÚS 73/2015).

24. Vzhľadom na záväznosť ústavy pre všetky orgány verejnej moci (všeobecné sudy nevynímajúc) ústavný súd konštatuje, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu, samozrejme, neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska klasickej zákonnej ochrany osobnosti (porovnaj k tomu napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 55/2008 z 25. 2. 2009).

25. Primeranosť zásahu do toho-ktorého základného práva alebo slobody v prípade jeho kolízie s iným základným právom alebo slobodu skúma ústavný súd, podobne ako iné

európske ústavné súdy, vykonaním testu proporcionality, ktorý ako jeden z interpretačných a aplikačných nástrojov verejného práva zahŕňa tri kritériá. Prvým je kritérium vhodnosti, prostredníctvom ktorého skúma, či právny prostriedok použitý jednou sporovou stranou na ochranu toho-ktorého základného práva alebo slobody smeruje k cieľu, ktorý je dostatočne dôležitý na poskytnutie súdnej ochrany a či medzi nimi existuje racionálna väzba. Druhým je kritérium nevyhnutnosti, ktoré má zodpovedať otázku potrebnosti použitia tohto právneho prostriedku v tom zmysle, či by stanovený (rovnaký) cieľ nemohol byť dosiahnutý inými (šetnejšími) prostriedkami nedotýkajúcimi sa toho-ktorého základného práva alebo slobody druhej sporovej strany. Tretím je kritérium primeranosti, resp. proporcionality v užšom slova zmysle, ktoré spočíva v porovnávaní empirických, systémových, kontextových a hodnotových argumentov, pričom v konaní o ochranu osobnosti sa štandardne vykonáva preskúmaním samotných (t. j. použitých) výrokov perspektívou odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO hovoril, resp. uverejnil, s tým, že jednotlivé odpovede sa ohodnotia trojstupňovou stupnicou a ich súčtom sa zistí miera uspokojenosti práva na ochranu osobnosti jednej sporovej strany, ako aj intenzita (nízka, stredná alebo podstatná) zásahu do práva na slobodu prejavu druhej sporovej strany. Po vykonaní testu proporcionality tak bude jednému z dvoch oproti sebe stojacich základných práv a slobôd priznaná väčšia dôležitosť, v dôsledku čoho však to druhé s menšou dôležitosťou nestráca svoju platnosť.

26. So zreteľom na skutočnosť, že krajský súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia (bod 4) zvolil postup podľa v tom čase účinného § 219 ods. 2 OSP, sa ústavný súd pre účely overenia opodstatnenosti sťažnostných námietok (bod 5) oboznámil aj s rozsudkom okresného súdu (bod 3), z odôvodnenia ktorého (okrem iného) vyplýva, že *„články sú z odborného hľadiska spravodajstvom“*, pričom *„medializovaná kauza sa týkala tej skutočnosti, že za vlády Ivety Radičovej minister financií Ivan Mikloš prostredníctvom riaditeľa daňového riaditeľstva M. M. prenajal pre Daňový úrad v Košiciach budovu vlastnicky patriacu O. Š., funkcionárovi SDKÚ v Nitre... Táto kauza bola jednoznačne spájaná aj s cyperskými schránkovými firmami, ktoré stáli v pozadí prípadu (WBA Properties Limited, TPE Holding). TPE Holding vstúpila ako 20 % spoločník do spoločnosti Nitra Invest s. r. o., ktorej spoluvlastníkom bol aj O. Š. Vzniklo dôvodné podozrenie, že verejné finančné prostriedky za prenájom Daňového úradu v Košiciach sú určené spoločnosti Nitra Invest s. r. o. (O. Š.) a garážovej schránkovej firme TPE Holding.“*

27. Okresný súd konštatoval, že vykonaním dokazovania považoval za preukázanú objektívnu možnosť vzniku závažnej ujmy *„v oblasti navrhovateľovej cti, dôstojnosti, vážnosti, rodinných, priateľských, profesijných vzťahov. Bola daná objektívna možnosť straty dôvery klientov, priateľov, rodiny, objektívna možnosť označenia navrhovateľa ako človeka SDKÚ, človeka v pozadí ekonomickom, politickom cyperských schránkových firiem, teda človeka na hrane zákona, ktorému bežný poctivý občan nemôže dôverovať a vyhýba sa mu. Bola zároveň preukázaná objektívna možnosť trvalého prepojenia s politikou SDKÚ, a teda nemožnosť uchádzať sa o verejnú funkciu“*, čo ho v spojení s neoprávnenosťou tohto zásahu, ako aj existenciou príčinnej súvislosti medzi týmto zásahom a spôsobenými následkami (ako podmienok *„zodpovednosti za tento zásah“*) viedlo k záveru, že *„okrem ospravedlnenia, ktoré zo strany odporcu nebolo poskytnuté riadne, je namieste poskytnúť navrhovateľovi za zníženie dôstojnosť a vážnosť aj nemajetkovú ujmu“* v sume 16 000 €. Pri určení jej výšky vychádzal okresný súd zo *„súčasnej legislatívy hodnotenej určitými finančnými stropmi“*, ako aj z denného nákladu výťažkov denníka Pravda a s tým spojenej výšky zisku a z rozsahu publicity, no keďže nesúhlasil s tvrdením navrhovateľa, že *„nie je verejne činnou osobou“*, na

jeho ťarchu zohľadnil skutočnosť, že „od uverejnenia článkov uplynula dlhšia doba dovtedy, kým navrhovateľ žiadal o uverejnenie ospravedlnenia, pričom takáto forma zadostučinenia bola v danom prípade najoptimálnejšia“.

28. Vychádzajúc z obsahu základného práva zaručeného navrhovateľovi čl. 19 ústavy, okresný súd pre účely zistenia splnenia podmienky existencie zásahu „veľkej intenzity“ objektívne spôsobilého u neho vyvolať nemajetkovú (morálnu) ujmu vykonal test proporcionality (strana 20 a 21 rozsudku) a dospel k záveru, že „rovnováha ústavných práv navrhovateľa a ústavného práva odporcu bola porušená v neprospech navrhovateľa. Došlo k zásahu do práv navrhovateľa“ s tým, že „zásah do osobnostných práv navrhovateľa bol podstatný (zásah sa týkal navrhovateľa ako súkromnej osoby, tvrdené informácie neboli predmetom verejného záujmu, išlo o spravodajský článok a išlo o informácie súkromnej povahy, spájanie s politickou stranou SDKÚ, naviac nepravdivé“. Na druhej strane „záujem na ochrane práva slobody prejavu odporcu bol nízky (nepravdivosť informácií o obchodnom a politickom prepojení navrhovateľa s cyperskými firmami a prenájom daňového úradu, získavanie podkladov v rozpore s dobrou vierou v objektivitu informácií)“. Porovnaním označených práv bolo podľa názoru okresného súdu potrebné „dať prednosť ochrane práv navrhovateľa, pretože zásah bol závažný, podstatný“.

29. Čo sa týka sťažovateľky, okresný súd jej osobitne vytkol, že nepreukázala pravdivosť informácií o „politickej príslušnosti navrhovateľa, obchodnej alebo politickej prepojenosti na cyperské, resp. iné firmy, ktoré boli s kauzou spojené. Odporca nekonal v dobrej viere, v súlade s povinnosťou novinárov overovať konkrétne tvrdenia. Táto povinnosť vyžaduje vychádzať z dostatočne presného a spoľahlivého skutkového základu. Odporca uverejnil o navrhovateľovi závažné tvrdenia bez spoľahlivého skutkového základu. Nevyužil všetky dostupné možnosti a zdroje na získanie o overenie informácií týkajúcich sa tejto kauzy.“. Okresný súd na ťarchu sťažovateľky prihliadol na motív jej konania, na skutočnosť, že išlo o sériu článkov, vo vzťahu ku ktorým „objektivizovanie nepravdivých faktov“ nebolo odstránené ani využitím inštitútu opravy 11. mája 2011, na nevynaloženie primeraného úsilia na overenie faktov, na nezabezpečenie základného dôkazu, ktorým bola nájomná zmluva na prenájom nebytových priestorov, na skutočnosť, že iné médiá túto kauzu medializovali, ale v súvislosti s ňou meno žalobcu neuviedli, ako aj na publikáciu týchto článkov na internete.

30. V závere rozsudku okresný súd zopakoval, že „je potreba primeranej satisfakcie vo finančnom vyjadrení a nepostačuje len morálne zadostučinenie. Zásah do osobnostných práv navrhovateľa má závažné, nepriaznivé, trvalé následky v oblasti profesionálnej, pracovnej, obchodnej, súkromných vzťahov aj politickej. Bola trvalo a nenávratne poškodená jeho česť, dôstojnosť, vážnosť v rodinných a profesijných vzťahoch. Preto v tomto konkrétnom prípade nestačí len zadostučinenie uverejnením ospravedlnenia. Z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov, je potrebné aj finančné odškodnenie.“. Podľa názoru okresného súdu „morálne zadostučinenie formou uverejneného ospravedlnenia navrhovateľ nedostal. Odporca nepravdivým, zmanipulovaným ospravedlnením ešte zhoršil dôsledky zásahu. Neposkytol odporca dobrovoľne finančné prostriedky, neprejavil úprimnú ľútosť... Naviac, z dôvodov už uvedených sa súdu len morálna satisfakcia – ospravedlnenie, ľútosť zdali nedostatočné v pomere k závažnosti zásahu a následkov. Preto súd voľnou úvahou, vychádzajúc z uvedených kritérií, určil náhradu vo výške 16 000 €, aby zmiernil nemajetkovú ujmu“ (strana 23 až 25 rozsudku).

31. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, ktoré treba považovať za jeden celok, ústavný súd konštatuje, že hoci odôvodnenie tohto

rozhodnutia obsahuje parciálne závery, ktoré obsahujú prvky testu proporcionality, tieto sú z väčšej časti všeobecné a nezohľadňujú, resp. neobsahujú všetky okolnosti, ktoré v takomto spore majú tvoriť predmet skúmania, preto možno konštatovať, že nedošlo k vykonaniu tohto testu v jeho celistvosti. Predovšetkým je potrebné poukázať na to, že hoci krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval relevantnú judikatúru ústavného súdu, ako aj ESLP týkajúcu sa problematiky slobody prejavu, v rámci ktorej poukázal na úlohu novinárov ako „strážnych psov“ demokracie a na ich privilegované postavenie, následne ju nepremietol do hodnotenia skutkových okolností daného prípadu.

32. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd súhlasí s názorom krajského súdu, že návrh na ochranu osobnosti možno v danom považovať za vhodný právny prostriedok, pretože umožňuje dosiahnuť legitímny cieľ, t. j. ochranu základného práva navrhovateľa na zachovanie jeho osobnej cti a dobrej povesti garantovaného čl. 19 ústavy. Z logiky veci vyplýva, že v takýchto prípadoch vždy najprv reaguje prejavom dotknutá osoba a až potom nasleduje obrana slobody prejavu vydavateľom printového média (resp. vysielateľom), v ktorom informácie (údaje) o určitej osobe zverejnil. Na druhej strane k zásahu do základného práva garantovaného vydavateľovi printového média (resp. vysielateľovi) garantovaného čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, resp. čl. 10 ods. 1 dohovoru dochádza vtedy, ak mu bola na zákonom základe (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu uložená povinnosť ospravedlniť sa určitej osobe za zverejnené informácie, prípadne povinnosť zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, čo sa stalo aj v danom prípade.

33. Stanovený cieľ pri zásahu do základných práv garantovaných čl. 19 ústavy možno v zásade dosiahnuť aj inými (šetrnejšími) prostriedkami, ako sú oprava uverejnených informácií, uverejnenie ospravedlnenia dotknutej osobe vydavateľom printového média, no vylúčená nie je ani dobrovoľná finančná kompenzácia či iné formy nápravy. Ak dotknutá osoba nepovažuje opravu vykonanú vydavateľom printového média za dostatočnú alebo úplnú, mala by túto skutočnosť jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom zahrnúť do petitu návrhu na ochranu osobnosti podanému všeobecnému súdu, ktorý následne pri rozhodovaní v merite veci posúdi právne účinky opravy v spojení s informáciami zverejnenými pred jej vykonaním. V opačnom prípade skutkovým tvrdeniam dotknutej osoby domáhajúcej sa ochrany svojich základných práv a slobôd nemožno pripísať požadovaný právny účinok.

34. Uvedené (druhé) kritérium krajský súd v napadnutom rozsudku aplikoval nesprávnym spôsobom, keď vo vzťahu k prvému článku a druhému článku vôbec nevyhodnotil skutočnosť, že pred podaním návrhu navrhovateľa na ochranu osobnosti 8. novembra 2011 sťažovateľka vykonala opravu inkriminovaných článkov uverejnením informácie v denníku Pravda 11. mája 2011 (č. 1. 45 a 95 spisu okresného súdu, ďalej len „oprava“), avšak vo vzťahu k nej sa navrhovateľ v petite návrhu na ochranu osobnosti ochrany svojho základného práva garantovaného čl. 19 ústavy nedomáhal.

35. Pokiaľ ide o prvý článok, už v jeho úvode sa nachádzalo tvrdenie sťažovateľky o „nejasnom pozadí“ (v zmysle nejasného obchodného a politického prepojenia) firmy „okresného funkcionára SDKÚ O. Š., ktorá získala od Daňového riaditeľstva zákazku na prenájom priestorov daňovým úradom v Košiciach“. Z textu tohto článku ďalej vyplýva, že „Firmu TPE Holding na Slovensku zastupuje advokát M. R.“, ktorému ešte pred jeho uverejnením bola poskytnutá možnosť sa k nemu vyjadriť, avšak «Pre Pravdu sa nechcel vyjadriť, kto ho zastupovaním cyperskej firmy poveril a kto stojí v jej pozadí. Od celej záležitosti sa chcel R. najprv dištancovať. „Neviem, či máte na mňa vôbec správne číslo, je možné, že nejakú takúto firmu zastupujeme, ale jednak určite cez telefón vám žiadne takéto informácie

poskytovať nebudeme, to je jedna vec a druhá vec... Viete, ja som advokát, som viazaný povinnosťou mlčanlivosti... R. odmietol komentovať aj svoje vlastné obchodné prepojenia, ktoré ho v Obchodnom registri spájajú napríklad aj s ďalšou cyperskou firmou... Na opakovanú prosbu stretnúť sa osobne reagoval chvíľkou premýšľania a napokon slovami: „Momentálne vám k tomu neviem viac povedať. Dobré? Neberte to ako moju neochotu“.». V ďalšom texte tohto článku sa navrhovateľ (identifikovaný menom, priezviskom a profesijným postavením) nespomínal.

36. Oprava prvého článku sa týkala skutočnosti, že sťažovateľka v ňom neprávne uviedla, že „spoločnosť TPE Holging na Slovensku v čase uverejnenia zastupuje advokát M. R. Uvedené tvrdenie je nepravdivé. Správna veta mala byť, že firmu TPE Holding na Slovensku vlani v novembri zastupoval advokát M. R.“.

37. Hoci uvedenú skutočnosť považoval krajský súd za preukázanú „z plnej moci čl. 174 a zápisnice zo dňa 23. 11. 2010 o založení spoločnosti Panorama Koliba, s. r. o., kde zastúpenie pre TPE Holding ešte trvalo a táto spoločnosť previedla časť svojho obchodného podielu v prospech Panoramy“ (č. 1. 14 rozsudku okresného súdu), a aj po vykonaní testu proporcionality v užšom slova dospel k názoru, že „v tej časti, kde články naznačovali obchodné a politické pozadie cyperských firiem a kauzy prenájmu daňového úradu, nešlo o tvrdenia, ktoré sa týkali právneho zastúpenia navrhovateľa“ (č. 1. 20 rozsudku okresného súdu), uvedený názor nepremietol do posudzovania splnenia podmienky existencie zásahu „veľkej intenzity“ objektívne spôsobilého vyvolať u navrhovateľa nemajetkovú (morálnu) ujmu v oblasti „profesijných vzťahov“, kde poškodenie jeho cti deklaroval (č. 1. 17 a 18 rozsudku okresného súdu).

38. Vychádzajúc z uvedeného pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky tak krajskému súdu ostávalo posúdiť len to, či prvý článok skutočne obsahoval nepravdivé a poškodzujúce informácie o obchodnom alebo politickom prepojení navrhovateľa ako súkromnej osoby na cyperské firmy spôsobilé zasiahnuť do jeho základného práva garantovaného čl. 19 ústavy.

39. V samotnom texte druhého článku sa navrhovateľ vôbec nespomínal, iba v infografike k tomuto článku bolo uvedené meno a priezvisko fyzickej osoby s identickým menom a priezviskom, ako má navrhovateľ, avšak bez jej bližšej identifikácie titulom, profesijným postavením, dátumom narodenia, bydliskom, fotografiou a podobne. Ďalšie články uverejnené v denníku Pravda 15. apríla 2011 týkajúce sa kauzy prenájmu nebytových priestorov Daňovým úradom v Košiciach, ktoré poukazovali na možné, avšak v tom čase stále nejasné obchodné a politické prepojenia viacerých firiem (doslovne „s nejasným pozadím“), navrhovateľ žalobou nenapadol.

40. Pokiaľ ide o druhý článok, sťažovateľka v oprave uviedla, že čo sa týka „prepojenia firiem TPE Holding a WBA Properties na M. R. a J. S.“, pri ich menách „neuviedli, že ide o právnych zástupcov týchto firiem“.

41. Nemôže preto obstať záver krajského súdu, že opravou druhého článku „priznali základ nároku“ (č. 1. 14 rozsudku okresného súdu).

42. Za nepresnosti vo vzťahu k obidvom článkom sa sťažovateľka v závere opravy ospravedlnila.

43. Až po takomto vyhodnotení okolností konkrétneho prípadu možno z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu prejsť k vykonaniu testu proporcionality v užšom slova zmysle, majúc pritom na zreteli, že jeho účelom je predovšetkým skúmanie cieľa a úmyslu prejavu vydavateľa printového média, ktorého základné právo na slobodu

prejavu a na slobodné rozširovanie informácií bolo konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu obmedzené.

44. Pri posudzovaní otázky KTO mal podľa záverov všeobecného súdu neprípustným (podstatným) spôsobom zasiahnuť do práv konkrétnej fyzickej osoby alebo právnickej osoby garantovaných čl. 19 ústavy, ústavný súd vychádza zo stabilizovanej judikatúry ESLP, ktorý subjekty uplatňujúce slobodu prejavu rozčleňuje do viacerých skupín z hľadiska dôležitosti ich prejavov pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti. Z judikatúry ESLP jednoznačne vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESLP Bladet Tromsø a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (spoločenskú) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru preháňania a provokácie. Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho authority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie (porovnaj IV. ÚS 107/2010).

45. Ústavný súd konštatuje, že otázka, či je sťažovateľka „nositeľkou“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť, v posudzovanej veci nebola sporná, čo znamená, že obmedzenie (zásah do) jej základného práva podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru možno hodnotiť ako podstatné.

46. V súvislosti s posudzovaním otázky „O KOM“ boli inkriminované články, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uverejnené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u verejne činných osôb (resp. osôb tzv. verejného záujmu) a najužšie u „bežných“ občanov. Do kategórie verejne činných osôb patria osoby, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci; sú to v prvom rade politici, ale aj sudcovia, prokurátori, advokáti, predstavitelia ozbrojených zložiek, štátni zamestnanci, resp. iní verejní činitelia, ktorých konanie by „malo byť trvale predmetom skúmania a debát a malo byť otvorené kritike“ (rozhodnutie ESLP vo veci Thorgier Thorgeirson proti Islandu z 25. 6. 1992, sťažnosť č. 13778/93, § 61), pričom „štátni zamestnanci pri plnení svojich úradných povinností musia tak ako politici zniesť širšie limity akceptovateľnej kritiky“ (rozhodnutie ESLP vo veci Janowski proti Poľsku z 21. 1. 1999, sťažnosť č. 25716/94, § 28).

47. Vzhľadom na závery vyplývajúce z bodov 37 a 39 tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že ak krajskému súdu ostávalo posúdiť len to, či prvý článok a infografika k druhému článku skutočne obsahovali nepravdivé a poškodzujúce informácie o obchodnom alebo politickom prepojení navrhovateľa ako súkromnej osoby na cyperské firmy spôsobilé zasiahnuť do jeho základného práva garantovaného čl. 19 ústavy, v takom prípade požíval zvýšenú ochranu jeho základných práv garantovaných čl. 19 ústavy, pričom prípadný zásah do nich by bolo možné hodnotiť ako podstatný. Uvedené konštatovanie však nemožno vnímať izolovane, ale len v spojení s odpoveďou na otázky, či by k takémuto zásahu do práv navrhovateľa mohlo dôjsť aj v prípade, ak by cyperskú firmu právne nezastupoval (uvedenú skutočnosť považoval

krajský súd za preukázanú) a či uplatnenie oprávnenia navrhovateľa podať návrh na ochranu osobnosti nebolo účelové v snahe vyhnúť sa nepríjemným informáciám o jeho osobe.

48. Pri posudzovaní otázky „ČO“ bolo predmetom inkriminovaných článkov, ústavný súd po oboznámení sa s ich obsahom (z vyžiadaného spisu okresného súdu) zistil, že prostredníctvom nich sa sťažovateľka snažila poukázať na dôležitú otázku verejného záujmu týkajúcu sa pre štát nevýhodného prenájmu nebytových priestorov Daňovým úradom v Košiciach, ku ktorému malo dôjsť na základe zmluvy uzavretej medzi daňovým riaditeľstvom a obchodnou spoločnosťou, ktorej jeden zo spoločníkov bol prepojený na politickú stranu SDKÚ a druhý mal sídlo na Cypre, čím malo vzniknúť „*dôvodné podozrenie, že verejné finančné prostriedky za prenájom Daňového úradu v Košiciach sú určené spoločnosti Nitra Invest s. r. o. (O. Š.) a garážovej schránkovej firme TPE Holding*“ (bod 25 nálezu).

49. Ústavný súd konštatuje, že otázkam týkajúcim sa verejného záujmu je poskytovaná zvýšená ochrana vyhľadávania a rozširovania súvisiacich informácií a myšlienok, preto aj vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že poslaním a nezastupiteľnou úlohou tlače je nepochybne šírenie informácií a myšlienok o otázkach verejného záujmu s tým, že zároveň je nepochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať [dostať; (m. m. I. ÚS 352/2011)]. Tieto otázky „môžu a majú byť verejne posudzované“ (IV. ÚS 302/2010, m. m. tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03).

50. V rámci prípustnej (oprávnenej) kritiky nie sú prekročené jej vecné limity a zároveň je dodržaná požiadavka ich primeranosti. Vecná je taká kritika, ktorá vychádza z pravdivých východiskových podkladov a ktorá z nich zároveň logicky vyvodzuje zodpovedajúce hodnotiace úsudky. Ak nie sú však tieto podklady pravdivé a ak je hodnotiaci úsudok difamujúci, potom nemožno kritiku považovať za primeranú.

51. Výpovedná hodnota inak pravdivého tvrdenia môže byť s ohľadom na kontext článku, v ktorom je uvedené, značne skreslená, resp. deformovaná (skreslenie môže byť spôsobené formou jeho podania alebo zasadením tvrdenia do takých súvislostí či okolností, ktoré objektívne vyvolá dojem skresľujúci pravdu), a to až do takej miery, že zhodnotením inak pravdivého tvrdenia dospeje čitateľ k nepravde, ktorá môže zasiahnuť do práv iných (I. ÚS 408/2010).

52. Vychádzajúc z bodov 35, 36, 37, 39 a 40 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že prvý článok ani druhý článok, resp. infografika k druhému článku neboli v čase ich uverejnenia objektívne spôsobilé svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry navrhovateľa (ako súkromnej osoby), pretože vo vzťahu k nemu neobsahovali žiadne informácie (tvrdenia) týkajúce sa jeho aktivít mimo výkonu jeho povolania, ktoré by boli spôsobilé ho uraziť, ponížiť či znevažovať. Uverejnené informácie boli príspevkom do celospoločenskej diskusie o dôležitej otázke verejného záujmu, t. j. o privilegovanej téme požívajúcej vysokú mieru ochrany slobody prejavu.

53. Dôležitým kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je aj miesto, kde zazneli, resp. kde boli uverejnené sporné výroky (t. j. otázka „KDE“ boli inkriminované články uverejnené). Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. V posudzovanom prípade boli inkriminované články uverejnené v denníku Pravda, ako aj na internetovej stránke. Toto kritérium však treba vnímať v spojení s kritériom ich autora, t. j. novinára, ktorého privilegované postavenie do určitej miery neutralizuje kritérium miesta ich zaznenia (m. m. IV. ÚS 139/2010, IV. ÚS 302/2010, I. ÚS 390/2011, I. ÚS 416/2011).

54. V súvislosti s posudzovaním kritéria „KEDY“ boli inkriminované články sťažovateľkou uverejnené, ústavný súd konštatuje, že informácia je pominuteľným majetkom a oneskorenie jej zverejnenia je spravidla spojené so stratou jej hodnoty a významu (PL. ÚS 5/03, IV. ÚS 448/2012), pričom verejnosť má právo na aktuálne informácie a zvlášť vtedy, ak sa týkajú otázok dôležitého verejného záujmu. Posúdenie otázky, či ide o vec verejného záujmu, môže totiž v niektorých prípadoch závisieť aj na plynutí času. Túto povahu môže určitá vec plynutím času získať alebo stratiť (m. m. IV. ÚS 492/2012).

55. Malo by byť v záujme demokratického štátu, aby prostredníctvom zákonodarnej moci legislatívne vymedzil požiadavky na subjekty, s ktorými on, resp. konkrétne subjekty verejného práva vstupujú do právnych vzťahov, resp. v rámci ktorých tretia osoba prijíma akékoľvek plnenie vrátane predaja majetku štátu. V čase uverejnenia inkriminovaných článkov v Slovenskej republike neexistoval register, pomocou ktorého by bolo možné odkryť vlastnícku štruktúru obchodných spoločností vstupujúcich do takýchto právnych vzťahov so štátom, resp. odkryť konečných užívateľov výhod z takýchto právnych vzťahov.

56. V tejto súvislosti netreba opomínať, že skutočnosť, že určité fyzické osoby (politikov a advokátov ako osoby znalé práva v súvislosti s výkonom ich povolania nevynímajúc) dobrovoľne vstupujú do právnych vzťahov s obchodnými spoločnosťami sídlacimi v cudzích štátoch, v ktorých zistiť ich skutočných vlastníkov je veľmi ťažké, ba až nemožné, nielen priemerný čitateľ, ale celá široká verejnosť vníma a priori veľmi negatívne.

57. Negatívne následky takéhoto stavu nemožno pripísať na ťarchu vydavateľa printového média, ak v súvislosti s informovaním o dôležitej otázke verejného záujmu v konkrétnej kauze na možnosť takýchto prepojení poukáže.

58. Vzhľadom na to, že uvedené skutočnosti krajský súd v napadnutom rozhodnutí nezohľadnil, možno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky, že ju bezdôvodne sankcionoval za to, že verejnosti sprostredkovala informácie poskytnuté štátnymi orgánmi z verejne prístupných databáz „(doklady z obchodného registra – zberky listín, týkajúcich sa žalobcu a jeho vzťahu k spoločnosti TPE Holding a WBA Properties)“.

59. V súvislosti s posudzovaním kritéria „AKO“ boli informácie v inkriminovaných článkoch zverejnené, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej rozhodovacej činnosti štandardne vychádza z judikatúry ESLP, ktorá nepopiera právo novinára dopustiť sa aj určitého zjednodušenia či dokonca nepresnosti, avšak za súčasného rešpektovania zásady, že uverejnenie informácií v relevantnom čase zodpovedalo reálne existujúcim skutočnostiam (porovnaj napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 156/99).

60. Pri posudzovaní limitov slobody prejavu treba rozlišovať medzi faktmi a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov dôkazy, naopak, nepripúšťa (napr. Lingens proti Rakúsku, bod 46; tiež rozsudok ESLP z 12. 6. 2001 vo veci sťažnosti Feldek proti Slovensku č. 29032/95, bod 75), hoci aj tie musia vychádzať z dostatočného faktického základu (rozsudok ESLP z 24. 2. 1997 De Haas a Gijssels proti Belgicku č. 19983/92, bod 47, tiež rozsudok ESLP z 27. 2. 2001 vo veci Jerusalem c. Rakúsko). Ochrana výrokov majúcich charakter hodnotiacich úsudkov je tak z hľadiska slobody prejavu vo všeobecnosti intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé (II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 302/2010, IV. ÚS 492/2012).

61. Klasifikácia prejavu ako faktu alebo hodnotiaceho úsudku je vecou posúdenia príslušných orgánov, predovšetkým všeobecných súdov (Prager and Oberschlick, už citovaný rozsudok, bod 36). Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty

a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu proti Rumunsku (rozsudok ESLP z 8. 6. 2010, body 94 – 96) ESLP konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, a že jeho snahou je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu (m. m. IV. ÚS 472/2012). Ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/09 uviedol, že skutkové tvrdenia sú také vyjadrenia, ktoré možno podrobiť testu pravdivosti (obdobne Ústavný súd Českej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 453/03 alebo Spolkový ústavný súd Nemecka vo veci BVerfG 90, 241 a 247). Hodnotiace úsudky sú potom všetky ostatné tvrdenia. Ak nie je možné skutkové tvrdenia oddeliť od hodnotiacich úsudkov, je potrebné na nich nazerať ako na hodnotiace úsudky, keďže tie poskytujú širšiu mieru ochrany slobody prejavu (BVerfG 85, 1 15 ff. BVerfG 90, 1 a 15).

62. Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 340/09 k otázke vzťahu medzi titulkom a obsahom článku okrem iného uviedol, že účelom titulku článku uverejneného v printových médiách je upútať a zaujať čitateľa tak, aby si článok prečítal a až na tomto základe si osvojil tlačou ponúkané informácie a urobil si o nich vlastný úsudok. Preto treba aj v konaní o ochrane osobnosti vo všeobecnosti akceptovať a tolerovať, že sa v titulku objavujú expresívnejšie, provokujúce či zveličujúce vyjadrovacie prostriedky. Ústavný súd zároveň v označenej veci zdôraznil, že všeobecný súd rozhodujúci v konaní o ochrane osobnosti musí zohľadniť organickú väzbu medzi titulkom určitého článku a jeho vecným obsahom. Pri „izolovanom“ posudzovaní by totiž väčšinu titulkov uverejňovaných v tlači bolo potrebné kvalifikovať ako skutkové tvrdenia, hoci skutočným zámerom ich autorov je len prostredníctvom titulkov upútať pozornosť čitateľov na článok, ktorý poskytuje informácie vo forme hodnotiacich úsudkov.

63. V posudzovanom prípade inkriminované články v celkovom kontexte poukazovali na nejasné obchodné a politické prepojenia viacerých firiem v kauze prenájmu nebytových priestorov Daňovým úradom v Košiciach. Primárnym cieľom týchto článkov však nebola kritika navrhovateľa v súvislosti s výkonom jeho povolania ani kritika navrhovateľa ako súkromnej osoby, ale skôr snaha poukázať na systémové zlyhanie štátu pri vstupovaní do právnych vzťahov s obchodnými spoločnosťami, ktoré sú personálne alebo majetkovo prepojené s obchodnými spoločnosťami sídliacimi v cudzích štátoch, kde pre nemožnosť zistenia ich skutočných vlastníkov nemožno zistiť ani to, u koho v skutočnosti skončia finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.

64. Všeobecné súdy rozhodujúce v sporoch o ochranu osobnosti musia zohľadniť organickú väzbu medzi titulkom (nadpisom) konkrétneho článku a jeho vecným obsahom. Bez dostatočného zohľadnenia tejto väzby spravidla nemožno hodnoverne dospieť k záveru, že v ňom obsiahnuté tvrdenie je pravdivé alebo, naopak, nepravdivé.

65. Ústavný súd zastáva názor, že nepresnosťami, akých sa sťažovateľka dopustila v inkriminovaných článkoch a za ktoré sa v oprave ospravedlnila (body 36, 40 a 42 tohto nálezu), nemožno venovať takú váhu, akú im v napadnutom rozsudku pripísal krajský súd, keď konštatoval, že ňou „*priznali základ nároku*“ (č. 1. 14 rozsudku okresného súdu).

66. Sumarizujúc svoje predbežné závery ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom rozsudku uprednostnil ochranu súkromia navrhovateľa pred slobodou prejavu sťažovateľky, ktoré obmedzil, keď potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým jej uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 000 €, pričom však

- nezohľadnil, resp. nedostatočne zohľadnil privilegované postavenie sťažovateľky pri ochrane slobody jej prejavu ako vydavateľky denníka Pravda, v ktorom boli inkriminované články publikované, a jej procesnej obrane nevenoval náležitú pozornosť,

- neprímerane obhajoval ochranu práva súkromia navrhovateľa, keď bez existencie relevantného dôkazu prisvedčil jeho argumentu, že inkriminované články sa dotýkali jeho súkromnej sféry, t. j. legitimizoval záver o neprípustnom (podstatnom) zásahu do jeho základného práva garantovaného čl. 19 ústavy,

- nezohľadnil, že inkriminované články sa dotýkali sféry, ktorú v čase ich uverejnenia bolo možné oprávnené považovať za predmet verejného záujmu,

- rigorózný záver krajského súdu o tom, že v inkriminovaných článkoch boli publikované informácie v podobe faktov, ktoré boli nepravdivé, nie je presvedčivý, a to jednak z hľadiska nedostatočného zohľadnenia väzby medzi titulkom a obsahom inkriminovaných článkov, ako aj z dôvodu neprímeraného formalizmu pri ich vyhodnocovaní.

67. V konaniach o ochranu osobnosti má fyzická osoba v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti. Pri určení jej sumy prihliada všeobecný súd hlavne na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých došlo k porušeniu jej práv. Zváženie možnosti odškodnenia, resp. odstránenia následkov zásahu do práva na ochranu osobnosti je vecou voľnej úvahy súdu. Zákon pritom súdu ustanovuje len jedno z kritérií, ktoré má pri tomto zvažovaní vziať do úvahy, a to či zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti, resp. vážnosti osoby v značnej miere. Z uvedeného vyplýva povinnosť súdu v každom prípade brať do úvahy pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy intenzitu zásahu, avšak rozhodne ho nezbavuje povinnosti prihliadať aj na ďalšie okolnosti prípadu. Neprímerané sankcie zo strany súdov by totiž v takýchto prípadoch mohli spôsobiť odradenie širiteľov informácií – predovšetkým novinárov (tlaču) od plnenia, resp. vykonávania ich základnej funkcie „strážneho psa“ v demokratickej spoločnosti (m. m. I. ÚS 408/2010).

68. V uvedenom prípade je odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúce sa priznania nemajetkovej ujmy navrhovateľovi *prima facie* arbitrárne a zjavne neodôvodnené (*in abstracto*), neprímerane prísne, nevyvážené, nezohľadňujúce argumenty sťažovateľa ani okolnosti predmetnej veci (*in concreto*). Podľa názoru ústavného súdu namietanie porušenia (aj) základného práva na súdnu ochranu je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho interpretácii neprichádza do úvahy zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie či dokonca popretie. Ak krajský súd nerešpektoval kritériá aplikovateľnosti § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, jeho postup a rozhodnutie vo veci sťažovateľky možno považovať za nezákonný exces.

69. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 243/07).

70. Podobne ESLP v minulosti judikoval, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, bod 30). Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B).

71. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru, preto napadnutý rozsudok v časti, ktorou bol potvrdený prvý výrok rozsudku okresného súdu týkajúci sa povinnosti sťažovateľky zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

72. S ohľadom na uvedené bude potrebné, aby krajský súd opätovne s prihliadnutím na uvedené závery ústavného súdu preskúmal a zvážil z pohľadu jej nevyhnutnosti a primeranosti satisfakciu priznanú navrhovateľovi z titulu zásahu do jeho základného práva garantovaného čl. 19 ústavy, a pokiaľ by dospel k pozitívnemu záveru o nej, aby prehodnotil s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu jej rozsah. V takomto prípade musí však krajský (všeobecný) súd v odôvodnení rozhodnutia presvedčivým a ústavne konformným spôsobom vyvrátiť všetky ústavným súdom nastolené pochybnosti a výhrady uvedené v tomto rozhodnutí.

III.

73. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

74. Právny zástupca sťažovateľky v sťažnosti vyčíslil trovy konania celkovou sumou 363,97 €.

75. Ústavný súd v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 363,97 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2016) v sume po 143 € a dva režijné paušály v sume po 8,58 €, plus 20 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť krajský súd.

76. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

77. Sťažovateľka v sťažnosti požiadala o priznanie finančného zadost'účinenia v sume 16 000 € rovnajúcej sa sume, ktorú na základe právoplatného rozsudku krajského súdu napadnutého sťažnosťou reálne vyplatila navrhovateľovi na jeho bankový účet.

78. Vychádzajúc z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu v uvedenej časti považoval zrušenie napadnutého rozhodnutia za dostatočné a požadovanie priznania finančného zadosťučinenia za bezpredmetné, preto návrhu sťažovateľky v tejto časti nevyhovel.

79. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.